

Колдоговір — гарантія соціального захисту трудового колективу

Нині в області проходить традиційна щорічна кампанія по укладенню та переукладенню колективних договорів. Працюють спільні комісії представників роботодавців та профспілок, які потім будуть звітувати перед трудовими колективами про виконання взятих на себе зобов'язань.

Саме цим документом регулюються виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства. Законодавчо встановлено, що колективний договір повинен укладатися на всіх підприємствах, в установах, організаціях, які використовують найману працю. Стаття 20 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" зобов'язує роботодавців, їх об'єднання, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування брати участь у колективних переговорах щодо укладання колективних договорів і угод.

Порядок прийняття колективного договору є найбільш демократичним порівняно з порядком прийняття інших локальних нормативних актів. Працівники можуть брати участь у процедурі прийняття колективного договору безпосередньо, а не бути лише пасивними учасниками. Отже з'являється реальна можливість щось змінювати в поліпшенні умов праці та підвищенні заробітної плати.

У минулому році, завдяки реалізації положень укладеного колективного договору на державних підприємствах "Корюківське лісове господарство", "Городнянський лісгосп" не було випадків заборгованості по виплаті заробітної плати та платежів до фондів соціального страхування, не було нещасних випадків з вини підприємства. Саме ці підприємства стали переможцями конкурсу на кращий колдоговір, оголошеного Федерацією профспілок України, хоча таких позитивних прикладів серед підприємств області можна навести ще багато – це і Чернігівське відділення компанії "Сан ІнБев Україна" (Чернігівський пивзавод), Тютюнова компанія "В.А.Т-Прилуки" та інш. Колективні договори, укладені на цих підприємствах встановлюють такий рівень оплати праці працівників, що значно перевищує норми, визначені законодавством, Генеральною та галузевою угодою. Крім цього передбачені суттєві додаткові гарантії та соціально-побутові пільги працюючим. Так, працівники Тютюнової компанії "В.А.Т-Прилуки" отримують додаткові винагороди за результатами роботи компанії за рік, матеріальну допомогу на оздоровлення, при виході на пенсію, грошову доплату до державної допомоги по догляду за дітьми тощо. На Чернігівському відділенні компанії "Сан ІнБев Україна" діє програма додаткового медичного страхування, виділяються дотації на харчування працівників.

Федерація профспілок області ставить перед собою завдання посилення ролі колективних договорів, як одного з основних інструментів регулювання відносин між роботодавцем та найманими працівниками.

Станом на 01.07.2008 в області було укладено 3424 колективні договори, якими охоплено 230 тис. працюючих (86,7%). Проте колективними договорами недостатньо охоплені підприємства малого бізнесу, а це також десятки тисяч громадян, які сподіваються на належний соціальний захист.

Рівень середньої заробітної плати в Чернігівській області на сьогодні є одним з найнижчих по Україні (23 місце), що є прямим наслідком "традиційної" ідеології бізнес-менеджменту, спрямованої на всіляку "мінімізацію" витратних статей. Кожен п'ятий працюючий в області отримує заробітну плату нижчу від офіційно встановленого рівня прожиткового мінімуму для працездатного населення і це при тому, що такий рівень, за оцінками незалежних експертів штучно занижується. Загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати по Чернігівській області зросла у грудні цього року до 28 млн. грн. і продовжує зростати.

В сучасних умовах одне з головних завдань профспілок полягає у тому, щоб колективний договір був укладений на кожному підприємстві, де працюють наймані працівники.

Розуміючи важливість підвищення якості та дієвості колективних договорів, спеціалістами Федерації профспілок в області та Навчально-методичного центру профспілок за підтримки облдержадміністрації та головного управління праці та соціального захисту населення ОДА в минулому та поточному роках проведені масові безкоштовні семінари у районах і містах області з питань правильності застосування законодавства, що регулює процес ведення колективних переговорів та укладення колективних договорів. Вже розроблено план-графік проведення таких заходів і в наступному році.

Навчально-методичним центром профспілок випущено та розповсюджено методичну літературу для учасників колдогзовірного процесу.

Конструктивність позиції соціальних партнерів сприяла тому, що з вересня 2008 року Федерацією профспілок області спільно з Головним управлінням праці та соціального захисту населення обласної державної адміністрації, обласною організацією Спілки жінок України, обласним Центром зайнятості, Територіальною державною інспекцією праці розпочалася реалізація регіонального проекту "Колдоговір – інструмент колективного захисту прав працюючих" за фінансової підтримки Посольства Королівства Нідерландів в Україні.

Проектом заплановане проведення широкомасштабної інформаційної кампанії, семінарів, тренінгів, круглих столів, фахових дискусій з проблематики укладення та ефективного виконання колективних договорів.

З грудня поточного року запрацює спеціалізований веб-сайт нещодавно створеного за ініціативи обласної організації Спілки жінок України Ресурсного центру соціального партнерства при Навчально-методичному центрі профспілок. Користувачі сайту зможуть безкоштовно та оперативно отримувати інформаційні матеріали та поради фахівців щодо проведення колективних переговорів та укладення колективних договорів.

Укладені колективні договори та угоди є документальним підтвердженням соціальної відповідальності роботодавців. Вони повинні забезпечувати розвиток стабільних та конструктивних відносин між роботодавцями і працівниками та їхніми представниками в особі профспілок, а у кінцевому рахунку - належний рівень життя та соціальної злагоди у суспільстві.

Не зважаючи на існуючі проблеми, більш ніж десятирічний досвід соціального партнерства в Україні, укладення Генеральної, галузевих та міжгалузевих угод підтверджує, що альтернативи колективно-договірному регулюванню соціально-трудових відносин в Україні немає.

Заступник Голови Федерації

профспілкових організацій Чернігівської області

Петро Чорнорот